

Pismo
Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego

POLITEJA 91 2024

TRANSMEDIALNE I MULTIMODALNE NARRACJE
I DYSKURSY W OBLICZU ZAGROŻEŃ CYWILIZACYJNYCH

WOLNOŚĆ – ODPOWIEDZIALNOŚĆ –
BEZPIECZEŃSTWO W POSTAWACH I W JĘZYKU POLAKÓW
W XXI WIEKU

Publikacja dofinansowana
przez Uniwersytet Komisji
Edukacji Narodowej w Krakowie.

© Copyright by Wydział Studiów
Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego
and individual authors, 2024

Publikacja wydana w dwóch wersjach:
elektronicznej i drukowanej. Wersją
pierwotną jest format elektroniczny

POLITEJA

Pismo Wydziału Studiów
Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Władysława Reymonta 4,
30-059 Kraków
tel. 12 663 15 65, 12 664 15 64
politeja@uj.edu.pl
<https://journals.akademicka.pl/politeja>

Wydawca:
Księgarnia Akademicka sp. z o.o.
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel. 12 431 27 43
journals@akademicka.pl
<https://journals.akademicka.pl>

ISSN 1733-6716

Redakcja tekstów:
Magda Kowalewicz (j. polski)
Biuro Tłumaczeń Poleng (j. angielski)

Projekt okładki: Łukasz Fyderek

Skład i łamanie: Agnieszka Kluzik

Nakład: 60 egz.

RECENZENCI

Saad Abudayeh (Jordan University)
Roman Bäcker (Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu)
Marek Bankowicz (Uniwersytet Jagielloński)
Włodzimierz Bernacki (Uniwersytet Jagielloński)
Maksim Bulachtin (Perm University)
Joachim Diec (Uniwersytet Jagielloński)
Artur Demchuk (Lomonosov Moscow State University)
Andrzej Dudek (Uniwersytet Jagielloński)
Krzysztof Gurba (Uniwersytet Komisji Edukacji
Narodowej w Krakowie)
Wojciech Kaute (Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach)
Wawrzyniec Konarski (Uniwersytet Jagielloński)
Leszek Korporowicz (Uniwersytet Jagielloński)
Mirella Korzeniewska-Wiszniewska (Uniwersytet
Jagielloński)
Krzysztof Kościelniak (Uniwersytet Jagielloński)
Barbara Krauz-Mozer (Uniwersytet Jagielloński)
Paulina Kewes (University of Oxford)
Marek Maciejewski (Uniwersytet Wrocławski)
Gerhard Meiser (Universität Halle)
Włodzimierz Mich (Uniwersytet Marii Curie
Skłodowskiej w Lublinie)
Andrea Schmidt (Pecs University)
Mieczysław Smoleń (Uniwersytet Jagielloński)
Barbara Stoczewska (Uniwersytet Jagielloński)
Lucjan Suchanek (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Oświęcimiu)
Krzysztof Szczerski (Uniwersytet Jagielloński)
Dariusz Szpopier (Uniwersytet Gdański)
Janusz J. Węc (Uniwersytet Jagielloński)
Howard Williams (Aberystwyth University)
Ryszard Zięba (Uniwersytet Warszawski)

Pismo Wydziału Studiów Międzynarodowych
i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego

POLITEJA

NR 4(91)

KRAKÓW 2024

Transmedialne i multimodalne narracje i dyskursy w obliczu zagrożeń
cywilizacyjnych. Wolność – odpowiedzialność – bezpieczeństwo
w postawach i w języku Polaków w XXI wieku

pod redakcją Macieja Kawki, Urszuli Kosielińskiej-Grabowskiej

RADA PROGRAMOWA

Prof. Jerzy Axer (Uniwersytet Warszawski)

Prof. Andrea Ciampani (Libera Università Maria Ss. Assunta, Roma)

Prof. Břetislav Dančák (Masaryk University, Brno)

Prof. Rahul Peter Das (Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg)

Prof. Taras Finikov (KROK University, Kyiv)

Prof. Saleh K. Hamarneh (University of Jordan)

Prof. Ferenc Hörcher (National University of Public Service, Budapest)

Prof. Alvydas Jokubaitis (Vilnius University)

Prof. Zdzisław Mach (Instytut Europeistyki UJ)

Prof. Andrzej Mania (Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ)

Prof. Tadeusz Paleczny (Instytut Studiów Międzykulturowych UJ)

Prof. Dorota Praszałowicz (Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych UJ)

Prof. Anna Rażny (Instytut Rosji i Europy Wschodniej UJ)

Prof. John Robertson (University of Cambridge)

Prof. Irena Stawowy-Kawka (Instytut Nauk Politycznych i Stosunków
Międzynarodowych UJ)

Prof. Noël O'Sullivan (University of Hull)

Prof. Adam Walaszek (Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych UJ)

REDAKTOR NACZELNY CZASOPISMA

Prof. Bogdan Szlachta

(Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ)

SEKRETARZ REDAKCJI CZASOPISMA

Dr hab. Arkadiusz Górnisiewicz

(Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ)

SPIS TREŚCI

TRANSMEDIALNE I MULTIMODALNE NARRACJE I DYSKURSY W OBLICZU ZAGROŻEŃ CYWILIZACYJNYCH. WOLNOŚĆ – ODPOWIEDZIALNOŚĆ – BEZPIECZEŃSTWO W POSTAWACH I W JĘZYKU POLAKÓW W XXI WIEKU

- 5 *Wstęp*
- 9 **Bogdan Szlachta**, *Pojmowanie wolności. Kilka ujęć zajmujących badacza myśli politycznej*
- 25 **Jerzy Jastrzębski**, *Utopie i światy alternatywne w multimediach, crossmediach i transmediach (wolność, odpowiedzialność, bezpieczeństwo, dobrostan)*
- 41 **Sławomir Dudzik**, *Przejrzystość i targetowanie reklamy politycznej w prawie Unii Europejskiej. Nowe narzędzia w walce z dezinformacją*
- 66 **Inga Kawka, Elżbieta Szczygieł, Renata Śliwa**, *Transformacja cyfrowa społeczeństwa jako czynnik wzmacniający demokrację w Unii Europejskiej*
- 89 **Marek Kochan**, *Celebryta jako autorytet. Studium przypadku kreowania autorytetów medialnych*
- 109 **Maciej Kawka**, *Przekład poetycki a komunikacja międzykulturowa (polskie tłumaczenie poezji Aco Szopowa)*
- 117 **ks. Wojciech Misztal**, *Zainteresowanie wolnością, odpowiedzialnością i bezpieczeństwem. Przypadek aktywnych i biernych użytkowników Wikipedii*
- 133 **Robert Nęcek**, *Prawo do pełnej informacji w świetle nauczania Kościoła. Kontekst redukcji skutków palenia*
- 149 **Dimitar Pandev**, *Liryka konwersacyjna w funkcji narratywu – ideologem*
- 158 **Elena Jovanova-Grujovska, Marija Antevska**, *The News on Selected National Television Channels on the Macedonian National Holiday, October 11th, Day of Uprising of the Macedonian people*
- 165 **Katarzyna Bąkowicz**, *Odpowiedzialność rozszerzona jako czynnik niezbędny w walce z dezinformacją. Analiza badań własnych*
- 179 **Aleksandra Krawczyk-Mazan**, *Prasa i media szwedzkie wobec kryzysu emigracyjnego w Europie*

- 191 Alan Beroud, *Polska prasa podziemna wobec powstania w getcie warszawskim*
- 203 Maciej Radej, *Medialne arterie współczesnej wolności człowieka. Korzyści – niebezpieczeństwa – odpowiedzialność*
- 217 Klaudia Łonak-Grzybczak, *Obraz powstania zabajkalskiego w tradycji, historii, legendzie oraz prasie rosyjskiej*
- 227 Patryk Chmielarz, *Zagrożenia cywilizacyjne powiązane z kryzysem migracyjnym na granicy Rzeczypospolitej Polskiej*
- 239 Tomasz Rawski, Agnieszka Kwiatkowska, Hubert Plisiecki, *Erastyka poprawności politycznej. Między chwalebną a nienawistną kategorią pojęć*
- 259 Barbara Janda, *Wyniki ankiety na temat bezpieczeństwa w sieci*